

Sygnatura akt XII C 1990/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Łosik

Protokolant: Stażysta Agata Zbąszyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 maja 2014 r. w P.

sprawy z powództwa **małoletniego K. N. reprezentowanego przez ojca J. N.**

przeciwko **(...)Kołu (...)Towarzystwa (...)**

o ustalenie nieważności uchwały

I. powództwo oddała.

II. Kosztami postępowania obciąża powoda w zakresie przez niego poniesionym.

SSO Anna Łosik

Sygn. akt XII C 1990/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 września 2013 r. małoletni K. N. reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego ojca J. N. wniósł o stwierdzenie, że uchwała nr (...) Zarządu (...) Koła (...) Towarzystwa (...) z dnia 27 maja 2013 r. oddalająca wniosek o uchylenie uchwały Rady Pedagogicznej (...) Szkoły Podstawowej nr (...) w (...) / (...) z 25 marca 2013 r. jest nieważna z powodu sprzeczności z prawem oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu oraz kosztów zastępstwa procesowego w razie wstąpienia do sprawy pełnomocnika procesowego według norm prawem przepisanych.

Uzasadniając żądanie pozwu powód wskazał, iż przedmiotowa uchwała, której uznania za nieważną domaga się w pozwie, jest obciążona wadami, które nakazują wyeliminować ją z obrotu prawnego. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazał art. 189 kpc w związku z art. 58 par. 1 kc. Kwestionował również uchwałę Rady Pedagogicznej, od której wniósł odwołanie do Zarządu wskazując na jej sprzeczność z Konstytucją, ustawą o systemie oświaty, rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej i aktami prawa międzynarodowego.

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany powołał się na bezpodstawność żądania powoda, albowiem przedmiotowa uchwała nie jest w żaden sposób sprzeczna ze Statutem Stowarzyszenia (...) Szkoły Podstawowej nr (...) ani jakimkolwiek innym przepisem. Wskazał też na materialnoprawny brak uprawnienia po stronie powoda do wzruszenia uchwały.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje

Małoletni K. N. jest uczniem (...) Szkoły Podstawowej w P., a to na podstawie umowy z dnia 4 kwietnia 2007 r. o odpłatne nauczanie i wychowania którą jego rodzice zawarli z pozwanym. Integralną częścią przedmiotowego

kontraktu jest Statut Szkoły, regulujący m.in. kompetencje Rady Pedagogicznej szkoły do zawieszenia ucznia w prawie do uczestniczenia w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru, dyskoteki i prawie do reprezentowania szkoły.

W roku szkolnym 2012/2013 małoletni powód uczęszczał do klasy V.

W dniu 25 marca 2013r. uchwałą Rady Pedagogicznej został on zawieszony w prawach ucznia od dnia 26 marca do końca roku szkolnego 2012/2013. Podstawą podjęcia przedmiotowej decyzji było agresywne zachowanie małoletniego w dniu 21 marca 2013r. wobec dwójki kolegów i nieprzestrzeganie kontraktu. Ojciec K. J.N., stosownie do zapisów statutu, złożył wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy. W pierwszej kolejności jednak domagał się jednak „cofnięcia” podjętej decyzji z uwagi na jej bezprawność albowiem, w ocenie skarżącego, Rada Pedagogiczna nie miała kompetencji do zawieszania kogokolwiek w prawach ucznia. Rada Pedagogiczna, uchwałą nr (...)z dnia 8 kwietnia 2013r. utrzymała swoją decyzję o zawieszeniu K. N.w prawach ucznia do uczestniczenia w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru, dyskoteki itp. oraz prawa do reprezentowania szkoły do końca roku 2013. W uzasadnieniu przedmiotowego aktu wyjaśniono, iż pojęcie „zawieszenie w prawach ucznia” zamieszczone w zaskarżonej uchwale z dnia 25 marca 2013r. zostało użyte w znaczeniu ujętym w Statucie Szkoły.

dowód: umowa z 4.04.2007r. k. 41-42, statut szkoły k. 12-22, uchwała RP z dnia 25.03.2013r. k. 11, wniosek o ponowne rozpoznanie od sprawy k. 23, uchwała RP z dnia 08.04.2013r. k.24—25, zeznania J. N. k. 108,

Kolejno, J. N. wywiódł odwołanie od decyzji podtrzymującej uchwałę Rady Pedagogicznej do organu prowadzącego szkołę tj. Zarządu (...) Koła (...) Towarzystwa (...).

dowód: odwołanie do Zarządu k. 26-29

W dniu 15 maja 2013r. J. N. otrzymał za pomocą poczty elektronicznej informację od M. J. będącej członkiem Zarządu (...)nr (...)w P., iż stosowna uchwała oddalająca jego żądanie została podjęta przez Zarząd i kopię uchwały otrzyma po jej podpisaniu przez wszystkich członków Zarządu.

dowód: wydruk wiadomości e-mail k. 30

W dniu 27 maja 2013r. podjęto uchwałę, którą oddalono wniosek powoda o uchylenie uchwały Rady Pedagogicznej. Została podpisana przez wszystkie osoby, które były członkami Zarządu w tym dniu.

dowód: uchwała Zarządu k. 32, odpis KRS k.35-38

W związku z wątpliwościami ojca małoletniego powoda wyrażonymi w korespondencji mailowej, M. J. wyjaśniła tą samą drogą, iż pisząc „stosowna uchwała oddalająca pańskiego odwołanie została podjęta przez Zarząd miała na myśli, że wszyscy członkowie zarządu wyrazili swe negatywne stanowisko co do zasadności odwołania, natomiast sama uchwała została podjęta w dacie widniejącej na dokumencie.

dowód: korespondencja mailowa k.34

Kara wymierzona małoletniemu powodowi za niewłaściwe zachowanie (w rzeczywistości polegająca na zawieszeniu tylko w tych prawach ucznia, które wymieniał statut), została wykonana do końca roku szkolnego 2013r., a zatem przed wniesieniem pozwu.

Okoliczności bezsporne.

Zgromadzone w sprawie dokumenty prywatne Sąd uznał za w pełni wiarygodne, nie były one bowiem kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Jako dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Ocena zaś uchwały Zarządu pod kątem zachowania warunków formalnych przy jej podejmowaniu, będzie to przedmiotem rozważań w dalszej części uzasadnienia.

Jeżeli chodzi o zeznania przesłuchanego za powoda przedstawiciela ustawowego J. N., to Sąd dał im wiarę w zakresie okoliczności faktycznych sprawy. Zeznawał on bowiem właściwie jedynie w kwestiach odnoszących się do naruszenia przez Zarząd pozwanego procedury przy podejmowaniu uchwały. Odnośnie ukarania syna przyznał, że zawieszenie de facto obejmowało -zgodnie ze statutem będącym elementem umowy zawartej ze szkołą- tylko ograniczenie powoda w przywilejach do uczestniczenia w wycieczkach i prawie reprezentowania szkoły.

Zeznania przesłuchanego za pozwanego J. M. były również w całości wiarygodne. Poinformował on o okolicznościach, w jakich doszło do podjęcia uchwały – wskazując, że posiedzenie odbyło się w dniu 8 maja 2013r., a uchwała została podjęta w formie pisemnej w dniu 27 maja 2013r. Zeznał, że uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów. Wskazał też, że w przypadku 3 osób – członków zarządu – które podpisały się pod uchwałą - wpis do KRS nastąpił w terminie późniejszym niż odbyte posiedzenie tj 20 maja 2013r., jednak na dzień podjęcia uchwały wszyscy byli członkami Zarządu.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda o zobowiązanie pozwanego do złożenia dokumentacji obrazującej sposób procesowania Zarządu nad wnioskiem powoda o uchylenie uchwały Rady Pedagogicznej, w tym protokołu posiedzenia zarządu oraz regulaminu zarządu, i przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów, o przeprowadzenie dowodu z protokołu posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 kwietnia 2013r., o przeprowadzenie dowodu z akt III Ds. 2064/13/33, o przeprowadzenie dowodów z dokumentów załączonych do pisma z dnia 19 maja 2014r. albowiem nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

W niniejszej sprawie bezspornym było, iż małoletni K. N. został ukarany decyzją Rady Pedagogicznej w ten sposób, że zawieszono go w prawach ucznia. Przyczyną owego zawieszenia było agresywne zachowanie małoletniego. Ojciec małoletniego podjął szereg czynności w celu wyeliminowania przedmiotowej uchwały, wyczerpując wewnętrzną drogę odwoławczą, a następnie występując z niniejszym powództwem. Co istotne, podnosił on jedynie zarzuty formalne przeciwko uchwale wskazując, że została podjęta niezgodnie z wymaganą procedurą i dlatego należy uznać ją za nieważną. Odnośnie uchwały Rady Pedagogicznej, co do której Zarząd podjął decyzję o utrzymaniu jej w mocy, również nie powoływał się na jej niezasadność z uwagi na prawidłowe zachowanie syna i bezpodstawne ukaranie. Argumentował jedynie, że Rada Pedagogiczna nie miała kompetencji do podjęcia decyzji o zawieszeniu w prawach ucznia.

W pierwszej kolejności odnieść się trzeba do zarzutu pozwanego jakoby pozew podlegał odrzuceniu w związku z brakiem uprawnienia po stronie powoda do wzruszenia uchwały. Zauważyć należy, że przepisy Prawa o stowarzyszeniach nie przewidują możliwości zaskarżania uchwał, jednak w przypadku niniejszego pozwu – jest to zupełnie inna kategoria roszczeń. Powód wyraźnie sprecyzował, że chodzi mu o uznanie uchwały za nieważną na podstawie art. 189 kpc. W tym zakresie brak jest wątpliwości, że powód mógł z przedmiotowym powództwem wystąpić.

Przechodząc do meritum sprawy, przepis art. 189 kpc stanowi, iż powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Powyższe określenie interesu prawnego in extenso znalazło aprobatę w wyroku SA w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, LEX nr 257445. Zasada ta nie powinna jednak być pojmowana abstrakcyjnie, w celu zawężającej interpretacji tej przesłanki do wytoczenia powództwa o ustalenie, lecz ze względu na konstytucyjnie gwarantowane prawo do sądu zawsze konieczna jest ocena istnienia interesu prawnego do wytoczenia tego powództwa na tle okoliczności faktycznych konkretnych spraw. Wobec tego należy także dodać, że przyjmuje się istnienie interesu prawnego zawsze, "gdy istnieje niepewność stanu prawnego" (E. W.) lub "gdy stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny (tak M. W.).

Zdaniem Sądu, powód nie posiada interesu prawnego w ustaleniu nieważności uchwały podjętej przez Zarząd. Przede wszystkim - co wskazywano już wyżej - powód nie neguje zdarzeń stanowiących podstawę uchwały Rady Pedagogicznej, które spowodowały zawieszenie jego syna w prawach ucznia (w każdym razie w niniejszym postępowaniu takich okoliczności nie podnosił i nie starał się dowodzić). Jego argumentem przeciwko tamtej uchwale było, iż Statut nie daje Radzie Pedagogicznej uprawnienia do zawieszenia w prawach ucznia.

W tym miejscu wskazać trzeba na treść paragrafu 13 pkt 2 Statutu szkoły, zgodnie z którym Rada Pedagogiczna może zawiesić ucznia w prawach do uczestnictwa w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru, dyskoteki i prawie do reprezentowania szkoły.

Prawdą jest, że w treści uchwały z 25 marca 2013r. Rada Pedagogiczna użyła sformułowania "zawiesza w prawach ucznia", jednak jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności z zeznań samego przedstawiciela ustawowego powoda - zawieszenie de facto mieściło się w granicach wyznaczonych przepisem par. 13 pkt 2. Rada Pedagogiczna posiadała kompetencje do zawieszenia ucznia w prawach do uczestnictwa w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru, dyskoteki i takie też ograniczenia nałożyła na małoletniego K. N.. Co również istotne, kara została już w całości wykonana. Przedstawiciel powoda podnosił wobec tego, że chodzi o fakt, iż zapis o zawieszeniu będzie widniał w dokumentach syna. Nie wskazywał natomiast, aby powyższe miało mieć jakieś negatywne przełożenie na sytuację małoletniego np. że miałyby powodować trudności w dostaniu się do szkoły na kolejnym etapie edukacji, czy powodować niepewność jego sytuacji prawnej. Trudno też przyjąć, że wobec wykonania kary Zarząd pozwanej miałby obowiązek ponownie zająć się sprawą odwołania od decyzji Rady P., jak tego chciał ojciec małoletniego.

Wszystkie te okoliczności powodują uznanie przez Sąd, że brak jest interesu prawnego po stronie powodowej w dążeniu do wyeliminowania wykonanej już uchwały o zawieszeniu małoletniego K. N. w prawach ucznia. Ustalenie nieważności uchwały nie spowodowałoby bowiem rozstrzygnięcia jakiegoś sporu pomiędzy stronami i uregulowania stosunków między nimi.

Zdaniem Sądu jednak, nawet gdyby przyjąć, że powód taki interes prawny posiada, to Sąd nie dopatrył się, jaki przepis bezwzględnie obowiązujący miałyby przedmiotowa uchwała naruszać. Powód powoływał się na Konstytucję, ustawę o systemie oświaty, rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, a nawet Powszechną Deklarację Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Konwencję o prawach dziecka, z którymi uchwała miałyby być sprzeczna, nie podając jednak żadnej okoliczności, która miałyby wskazywać na naruszenie jakichkolwiek jego praw, poza ogólnym stwierdzeniem, że zostały naruszone prawa ucznia. Zdaniem powoda, w ww aktach prawnych zawarte są gwarancje praw ucznia nie przestrzegane przez Radę Pedagogiczną. Z całości zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, by jakiegokolwiek prawa ucznia zagwarantowane mu Konstytucją czy aktami prawa międzynarodowego zostały przez Radę Pedagogiczną naruszone poprzez podjęcie uchwały o zawieszeniu K. N. w prawach do uczestnictwa w wycieczkach klasowych, wyjściach do kina, teatru, dyskoteki, albowiem taka sankcja została w rzeczywistości na małoletniego ucznia nałożona. Zdaniem Sądu, istniałyby podstawy do wyeliminowania uchwały tego rodzaju jak podjęta w stosunku do K. N., gdyby chodziło o ukaranie bezpodstawne, skutkujące nałożeniem na ucznia kary, na którą nie zasłużył, w związku z czym czuje się pokrzywdzony. W niniejszej sprawie takie argumenty nawet nie były podnoszone, co skutkuje przyjęciem przez Sąd, że powód podstawy ukarania nie kwestionował, a jedynie chciałby wszczętym postępowaniem doprowadzić do usunięcia niewygodnego dla niego zapisu o zawieszeniu widniejącego w dokumentach, które notabene nie skutkuje dla niego żadnymi negatywnymi konsekwencjami na kolejnych etapach edukacji.

Przedstawiciel powoda próbował też dalej dowieść, że chodzi mu o stwierdzenie nieważności uchwały Zarządu, która podtrzymała decyzję o ukaraniu K. N. wobec jej podjęcia niezgodnie z wymaganą procedurą. Jako taka - jest ona zdaniem strony powodowej - sprzeczna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa (albowiem utrzymuje w mocy sprzeczną z prawem uchwałę Rady Pedagogicznej), którego to poglądu Sąd nie podziela z poniżej opisanych względów.

W tym miejscu wskazać trzeba, iż ustawa prawo o stowarzyszeniach nie przewiduje dowolnego zaskarżania uchwał podejmowanych przez nie. Co do zasady ustawa nie przewiduje innej możliwości uchylenia uchwały organu stowarzyszenia, niż w postępowaniu prowadzonych przez sąd rejestrowy wszczętych z inicjatywy podmiotów w ustawie wymienionych. Z zasady samorządności stowarzyszeń wynika, że ingerencja sądu w działalność stowarzyszenia winna mieć charakter wyjątkowy. Powszechnie wiadomo, iż wyjątkowo orzecznictwo dopuszcza powództwo o ochronę członkostwa.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie istnieje możliwość wyeliminowania uchwały Stowarzyszenia z obrotu tylko w trybie powództwa osoby trzeciej o ustalenie nieważności uchwały w oparciu o treść art.189kpc w zw. z art.58kc wyłącznie wówczas, gdy chodzi o takie uchwały, które zostały podjęte w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

I tak, Zarząd (...) Koła (...) Towarzystwa (...) podjął uchwałę w dniu 27 maja 2013r. Faktem jest, że już w dniu 15 maja 2013r. przedstawiciel powoda otrzymał informację, że jego odwołanie nie zostanie uwzględnione, jednak - zgodnie z tym co twierdzi pozwany - w tym dniu Zarząd wyraził jedynie swoje negatywne stanowisko co do zasadności odwołania, natomiast zaskarżona uchwała nosi datę 27 maja i jest podpisana przez wszystkie osoby będące członkami zarządu w tym dniu, wobec czego uznać należy, że została ważnie podjęta. Nawet, jeśli było tak, że Zarząd pozwanego naruszył jakieś przepisy procedury i nie podjął decyzji na posiedzeniu - której to kwestii notabene Sąd nie badał, bowiem nie miało to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy - to podkreślić trzeba, że sankcję nieważności wywołują jedynie czynności sprzeczne z przepisami ustawy bezwzględnie obowiązującymi, natomiast statut czy regulamin nie posiadają waloru przepisów powszechnie obowiązujących i nie może być podstawą żądania opartego na podstawie art. 58 kc.

W związku z powyższym, nawet jeśli doszło przy podejmowaniu uchwały Zarządu do naruszenia przepisów procedury określonej przepisami statutu czy regulaminu (bo nie odbyło się posiedzenie, na którym obradowałoby na temat zasadności odwołania), to nie może być mowy o nieważności uchwały. Co znamienne, w niniejszym postępowaniu reprezentowali pozwanego ci sami członkowie zarządu, co podejmujący uchwałę, i wszyscy oni reprezentowali stanowisko o bezzasadności żądań powoda.

Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy, powództwo podlegało oddaleniu (pkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 2 na podstawie art. 98 kpc, obciążając nimi powoda jako przegrywającego sprawę w zakresie przez niego poniesionym.

SSO Anna Łosik